

Bulletin November 2010

Een Ferrari in Bloeyendael!

In de afgelopen zomer is er veel gebeurd in het park. Maar we moeten beginnen met het droevige bericht dat eind september ons ere-bestuurslid Rebekka Hartman-Habers is overleden. Rebekka was een van de pioniers van Stichting Bloeyendael. We herdenken haar in dit bulletin.

De mouwen moesten afgelopen zomer flink opgestroopt: het warme en vochtige weer maakte het hooien en afhaken van de wildakker tot een fors karwei. De akker moest bovendien een week eerder worden afgehaald omdat de gerst al snel plat was gaan liggen. Bij de tweede hooironde in eind september waren de lager gelegen plekken te nat om te maaien, dat is later in kleine beetjes alsnog gebeurd. Al met al is met vereende krachten weer veel werk verzet, soms onder tropische, soms onder typisch Nederlandse omstandigheden. Met behulp van een Ferrari hopen we de komende zomer het werk wat te verlichten. Lees hierover elders in dit bulletin. We staan ook even stil bij de schoonheid van Bloeyendael. En we hebben zelfs een spannend verhaal over mensen die opgesloten zaten!

In het najaar zijn er in Bloeyendael weer veel paddenstoelen te bewonderen (sinds 2006 weer de juiste spelling nadat de elfenbankjes hadden geprotesteerd tegen het weghalen van hun midden-n). We vertellen u er graag wat over. Ook geven wij een overzicht van het dit jaar aangeschafte materiaal voor het beheer van het park. Dankzij onze donateurs kunnen we dit doen zonder afhankelijk te zijn van subsidies en daar zijn we trots op! (TR)

In memoriam Rebekka Hartman-Habers

Op 30 september j.l. overleed op 83-jarige leeftijd ons ere-bestuurslid Rebekka Hartman-Habers na een kort ziekbed. Met Rebekka ('Bep' voor intimi) hebben we een zeer toegewijde

Bloeyendaeler verloren. Ze stond samen met haar man Dick aan de wieg van Stichting Bloeyendael toen in 1990 het park en het aangrenzende volkstuincomplex (waar ze een tuin hadden) dreigden te worden opgeofferd aan kantoren. Ze speelden beiden een prominente rol in de inderhaast opgerichte Actiegroep Bloeyendael die in korte tijd de gemeente Utrecht van de bouwplannen kon afbrengen. Samen namen ze plaats in het bestuur van Stichting bij de oprichting in december 1990 en verzorgden zij het secretariaat. Ook na het vroegtijdige overlijden van Dick heeft Rebekka haar ondersteunend werk nog lang voortgezet. Haar praktische en daadkrachtige instelling kwam daarbij zeer van pas. Als dank voor haar inzet is Rebekka bij haar afscheid als bestuurslid tot ere-lid benoemd. Tot begin dit jaar kwam Rebekka regelmatig in Bloeyendael en hielp ze stevast met het gereedmaken van het bulletin en de bezorging in haar wijk. Eind 2009 kon een botbreuk haar positieve levenshouding niet breken, ze bleef vooruit kijken en genieten van het leven. Dank, Rebekka, voor je inzet voor Bloeyendael! (TR)

Provinciekavel

Eerder meldden wij u dat de provincie het huidige Fortisgebouw heeft aangekocht en begin 2012 daarheen wil verhuizen. Het nu in gebruik zijnde terrein met bebouwing is in de verkoop gezet. Daarbij gaat het de provincie platweg om zoveel mogelijk geld en ze toont geen enkele interesse in waarborgen voor een groene toekomst van de huidige provincietuin en voor een buurman die zich goed verhoudt met Park Bloeyendael. En dat voor organisatie die zegt duurzaamheid hoog in het vaandel te hebben. Ach ja, letters en nota's zijn gemakkelijk geschreven. Uit welingelichte bronnen vernamen wij dat er ook binnen de gemeente Utrecht flinke irritatie is ontstaan over de opstelling van de provincie. De gemeente stelt zich gelukkig anders op en geeft voorrang aan kopers met ontwikkelingsplannen die onder meer 'de bestaande groene elementen' op de kavel handhaven en inpassen en 'recht doen aan de positie van park Bloeyendael'. Verder is toegezegd dat Stichting Bloeyendael (en Stichting Kantorenpark Rijnsweerd Noord) betrokken wordt betrokken bij het maken van een visie op het de provinciekavel. En die visie bepaalt weer wat er wel en niet mag op die kavel.

De biedingstermijn is 1 november gesloten, dus de nieuwe eigenaar zal niet lang meer op zich laten wachten. Twee geïnteresseerde partijen hebben in de afgelopen maanden hun plannen vertrouwelijk voorgelegd aan Stichting Bloeyendael. Hoewel de plannen in onze ogen naast soms opmerkelijke pluspunten ook serieuze minpunten bevatten, geeft alleen al het feit dat partijen met ons contact zoeken, aan dat we als een serieuze gesprekspartner worden beschouwd. Dat heeft onze opstelling van de afgelopen jaren dan toch in elk geval opgeleverd. Over wat het hopelijk nog meer oplevert, berichten wij u graag in komende bulletins. (TR)

Paddenstoelen in Bloeyendael

Dit najaar waren er al vroeg paddenstoelen te zien in Bloeyendael. Ongetwijfeld was het natte weer van augustus/september de oorzaak. Een vochtige omgeving levert ideale leefomstandigheden voor schimmels. Zeker wanneer door het vallen van de bladeren de strooisellaag op de bodem van nieuwe voeding wordt voorzien. Wanneer de dag en nacht temperatuur niet te veel daalt, kan de zwamvlok (=mycelium) met zijn schimmeldraden in slechts drie tot vier weken de nieuwe laag al zo sterk doorgroeien, dat de eerste paddenstoelen (vruchtlichamen) worden gevormd.

Het merendeel van de paddenstoelen, zwammen en schimmels is saprofiet, ofwel zij leven op dood materiaal. Zij zijn in de natuur belangrijk voor de afvalkringloop. Daarbij komen de mineralen vrij voor de planten en wordt verarming van de bodem voorkomen. Een aantal paddenstoelen is parasitair, zij tasten levende planten (en soms ook dieren) aan. Als bomen door bepaalde soorten worden geïnfecteerd, is dat het begin van het einde van de bomen. Dat kan jaren duren maar ook snel gaan zoals bij de iepziekte, veroorzaakt door een besmetting met de schimmel *Ophiostoma ulmi*. Sommige soorten kunnen al naar gelang de omstandigheden saprofietisch of parasitisch leven.

Zwerminktzwam (foto Laurens van Leeuwen)

Een bijzondere groep paddenstoelvormende schimmels (in Nederland ca 800 soorten) gaat een verbintenis aan met andere soorten plantaardige organismen, waarin beide soorten voordeel hebben. Deze wijze van samenleven wordt symbiose genoemd. Voor de hogere planten zijn vooral belangrijk de mycorrhizavormende (=schimmelwortel) schimmels. Bij een schimmelwortel omgeven de schimmeldraden de wortel als de vingers van een handschoen en beschermen de wortel tegen parasieten, zware metalen en uitdroging. Vanuit het uitgebreide mycelium worden water en voedingszouten voor de plant aangevoerd en doorgegeven aan de wortel. De schimmel ontvangt op zijn beurt suikers en zetmeel retour van de plant en kan zo in zijn energiebehoefte voorzien. Meer dan 90% van de hogere planten gaat een samenlevingsvorm aan met een mycorrhizavormende schimmel. Veel bomen kunnen zonder mycorrhiza niet overleven. Bekende voorbeelden ook zijn de orchideeën, die zonder mycorrhiza zelfs niet vanuit het zaad tot ontwikkeling kunnen komen zonder bepaalde bodemschimmels. U zult begrijpen dat ook Bloeyendael niet zonder schimmels kan overleven.

Vergeet u vooral niet bij een wandeling door Bloeyendael (en de Offerhausweg) te genieten van de diversiteit aan paddenstoelen. Als de nachtvorsten uit willen blijven kunt u nog tot in november genieten van de geheimzinnige vormen, die soms in één nacht te voorschijn komen. Wellicht ontdekt u nog de vier soorten inktzwammen die er voorkomen. Te weten: de Geschubde inktzwam, de Kale inktzwam, de Glimmerinktzwam en de Zwerminktzwam. Allen zijn saprofiet en bij de laatste drie komt altijd (ondergronds) rottend hout voor.

Voorbeelden van parasitaire zwammen zijn de Dennemoorder en de Echte tonderzwam op berken, beuken en eiken en de Berkenzwam op berken. Voorbeelden van mycorrhizavormers zijn alle amanieten met als meest bekende paddenstoel: de Vliegenschwam bij berk, beuk, eik, linde en naaldbomen den en spar. Dit najaar stond er een onder de lindebomen aan de Biltse Griff bij Bloeyendael. (TdR).

Bezoek ook eens de site <http://www.soortenbank.nl> en klik door naar paddenstoelen.

Het schoonhouden van Bloeyendael

Graag willen we ook eens aandacht besteden aan de schoonheid van Bloeyendael en dan in de letterlijke zin. Zoals helaas overal in openbare terreinen laten sommige bezoekers afval achter. Soms een ongelukje, maar meestal onachtzaamheid of desinteresse. In het park staan op diverse plaatsen prullenbakken en die worden regelmatig geleegd door de gemeente. Bij de banken treffen we vaak blikjes, flessen, plastic verpakkingen en papier aan waarvoor niet de moeite wordt genomen om dat in de (meestal daarnaast staande!) prullenbakken te deponeren. Daar moet dus regelmatig worden opgeruimd.

geen dank voor aangenaam verpozen.... (foto Ton Rennen)

Verder wordt er ook verspreid in het park afval achtergelaten. Berucht zijn de plekken waar mensen hebben geslapen (daar wordt nu overigens snel tegen opgetreden), maar eigenlijk komen we in het hele park wel rommel tegen. En dat geldt ook voor de vijvers waarin lege blikjes niet alleen het zicht ontsieren, maar ook bijdragen aan de verontreiniging van water en waterbodem. Gelukkig zijn onze vrijwilligers bereid om regelmatig vuil te rapen. In april doen we dat op een ochtend met een groep mensen, maar we hebben ook een paar vrijwilligers die het hele jaar door tussentijds rommel opruimen. Een vuilniszak blijkt dan snel gevuld. Op jaarbasis voeren we zo vele tientallen zakken met vuil af. Dankzij deze vrijwilligers is het park zo schoon als u het op uw rondwandeling aantreft! (TR)

blikjesbuit na kanotochtje (foto Daan Crommelin)

WINTER 2010/2011 PUBLIEKSACTIVITEITEN

ACTIVITEIT	DATUM	TIJD
paden vrijmaken van bladeren	zaterdag 20 november 2010	10u – 16u
snoeihout slepen	zaterdag 29 januari 2011	10u – 16u
snoeihout slepen	zaterdag 5 februari 2011	10u – 16u

Bloeyendael Bijdragen Beter Bekeken

Had u geen groen briefje in dit bulletin? U kunt hierna lezen waar uw bijdrage aan Stichting Bloeyendael voor gebruikt is.

Hebt u wel een groen briefje gekregen? Dit stukje laat u zien, dat uw bijdrage voor 2010 nog altijd zeer welkom is!

Zoals u weet is Stichting Bloeyendael voor haar werkzaamheden geheel afhankelijk van uw bijdragen. Dat is een gelukkige positie in deze tijden waar de regering van plan is om alle subsidies aan natuur- en milieuorganisaties af te schaffen. Daarnaast maken donateurs het mogelijk dat wij als bestuur in vrijheid beslissen over de benodigde uitgaven, we hoeven ons immers niet te verantwoorden tegenover een subsidieverstrekker. Wel willen we graag onze financiers, u dus als donateur, laten weten waar we uw bijdragen zoal voor gebruiken. Vooral ook omdat we dit jaar een aantal bijzondere hulpmiddelen hebben aangeschaft voor het beheer van het park.

Jaarlijks terugkomende uitgaven voor het beheer zijn de kosten van het zaadmengsel dat gebruikt wordt voor de wildakker en de kosten van de lunch op de groenwerkdagen. De bijzondere uitgaven begonnen begin dit jaar met de aanschaf van een waterpomp. Deze zal ons helpen bij het periodiek schoonmaken van o.a. de paddenpoelen. Daarnaast hebben we

drie kreeftenfuiken gekocht om de kreeften te monitoren en eventueel weg te vangen en mogelijk te voorkomen dat er binnenkort helemaal geen padden en kikkers meer voorkomen in het park (we zullen u op de hoogte houden van onze kreeftenvangst!). Verder hebben we onlangs een gemotoriseerde hooiharker aangeschaft van het merk Ferrari. Hiermee hopen we het hooien voor de vrijwilligers wat lichter te maken. Dat was nodig gezien de vaak natte omstandigheden in de hooitijd.

Ook hebben we dit jaar geïnvesteerd in de werkkleding voor de vrijwilligers. Na een heel natte hooidag met vele verregende vrijwilligers, leek het ons geen overbodige luxe om twee goede regenpakken te kopen, opdat er doorgewerkt kan worden tijdens een stortbui. Daarnaast hebben we begin dit jaar in alle soorten en maten een flinke voorraad nieuwe werkhandschoenen gekocht, zodat voor iedere klus en vrijwilliger het juiste materiaal voor handen is. En tot slot in de categorie werkkleding, hebben we dit jaar weer een waadbroek in ons bezit. Deze waterdichte broek waar laarzen aan vast zitten, maakt het mogelijk om staand in het water onderhoud aan de vijvers en sloten te verrichten.

Het beheer van Park Bloeyendael is relatief goedkoop, omdat er extensief beheer plaatsvindt en er gewerkt wordt met vrijwilligers. Toch is er ieder jaar een behoorlijk bedrag nodig om de werkzaamheden goed te kunnen uitvoeren. Daarom is het zo belangrijk dat we ieder jaar weer op uw steun kunnen rekenen! Dus alle gevers willen we hartelijk danken voor hun bijdrage! (HS, ofwel de penningmeester)

Word donateur van de Stichting Bloeyendael!

Wie (minimaal) 12 euro stort op ING rekening 344 6650 t.n.v. Stichting Bloeyendael in Utrecht onder vermelding van 'nieuwe donateur' ontvangt een informatiepakket. Vermeld daarbij wel uw adresgegevens. Donateurs krijgen periodiek het bulletin thuisbezorgd met informatie over het park en de omgeving. Donaties aan de stichting zijn aftrekbaar van belastingen.

U kunt zich ook als donateur aanmelden via www.bloeyendael.nl

Nieuwe bruggetjes

Op twee plaatsen worden de komende periode bruggetjes vernieuwd die toegang verlenen tot Bloeyendael. De brug bij de Archimedeslaan aan de zuidkant van het Fortiscomplex langs het talud van de A28 wordt in november aangepakt. In de winterperiode zal verder de brug worden vernieuwd die vanaf het einde van de Juliana van Stolberglaan toegang geeft tot het pad langs de Waterlinieweg. In beide gevallen zullen de paden enkele weken worden afgesloten. (TR)

Bestuurswisselingen

Aan het einde van vorig jaar heeft Robert van Thiel zich om gezondheidsredenen teruggetrokken uit het bestuur. Als kritisch wandelaar hield Robert het bestuur vaak scherp. Verder hebben we in september Carla Salet verwelkomd als nieuwe secretaris. Carla lost daarmee Aletta Blaauw af die het secretariaat in de afgelopen twee jaar onder haar hoede heeft gehad. Aletta had tevoren aangegeven dat ze dit voor twee jaar zou doen en wij zijn dan ook verheugd aansluitend onze nieuwe secretaris aan u te mogen melden. Aletta heeft op voortreffelijke wijze invulling gegeven aan het secretariaat en en passant ook belangrijke voorlichtingsactiviteiten op zich genomen. Carla zal zich in het bestuur hoofdzakelijk met secretariael werk bezig houden en dat betekent dat we nog onder-steuning zoeken voor voorlichtingsactiviteiten (zie hieronder). Bij de wisseling van het secretariaat hebben we tevens een nieuw telefoon-nummer voor de stichting in gebruik genomen: 06 – 4500 5700.

Carla Salet

Wij danken Aletta en Robert graag voor hun inzet en verheugen ons in het bestuur op de samenwerking met Carla! (TR)

Ondersteuning bij voorlichtingswerk gevraagd

Het bestuur zou graag geholpen worden bij het uitvoeren van een aantal voorlichtingsactiviteiten. Het gaat met name om de organisatie van de Dag van het Park, vormgeving van het bulletin, actualiseren van de website en meewerken aan nieuw voorlichtingsmateriaal. Wilt u ons helpen bij een of meer van deze activiteiten, wilt u dit dan per mail (info@bloeyendael.nl) of telefonisch (06 – 4500 5700) aan ons door-geven? (TR)

Hessingstaete

De afgelopen maanden is er weinig te zien geweest van activiteiten op het terrein van auto importeur Hessing. Zoals bekend wil Hessing daar onder de bijzonder originele naam 'Park Bloeyendael' luxe woningen gaan bouwen. Al geruime tijd geleden was aangekondigd dat in het najaar met de bouw zou worden begonnen omdat de helft verkocht zou zijn. Nu is het najaar nog niet voorbij, maar het zou nog wel eens even kunnen duren. Wat is namelijk het geval: tegen het plan zijn stevige bezwaren ingebracht, onder meer door het Utrechts Landschap, en de gemeente De Bilt beraadt zich nog over haar opstelling. De bezwaren betreffen onder andere de landschappelijke inpassing van het project, het grote aantal huizen, het onvoldoende rekening houden met cultuurhistorische waarden en onvoldoende afstand van een reeds geplande faunapassage onder de Utrechtseweg door. Als de bezwaren (deels) worden gehonoreerd, zal dat moeten leiden tot een aanpassing van het projectplan. En dat kon wel eens tot vertraging leiden.

Ons verzoek aan de gemeente De Bilt om bij toekenning van officiële straat- en wijknamen de term 'Bloeyendael' niet te gebruiken vanwege verwarring met ons park, is nog niet beantwoord. Hessing heeft nog geen concrete verzoeken gedaan en het projectplan staat nog niet vast. Als werknaam mag Hessing juridisch gezien de naam van ons park gebruiken net zoals wij de werknaam Hessingstaete gebruiken.

Inmiddels heeft zich het eerste vervelende misverstand voorgedaan: onlangs belde de politie ons aan het einde van de middag met de mededeling dat er twee mensen in ons park zaten opgesloten en of wij ze even wilden bevrijden. In Park Bloeyendael zou dat in theorie uitsluitend kunnen gebeuren in de niet openbaar toegankelijke heemtuin. Maar daar waren geen nooddriftige personages die niet over het hek of haag durfden. Dit gemeld hebbende ging de politie op nader onderzoek uit. Na drie kwartier (!) ging opnieuw de telefoon: de twee zaten nog steeds achter het hek en of we echt geen oplossing wisten. Pas toen bleek het om het Hessingsterrein te gaan, waar inderdaad een immens hek omheen staat. De politie was niet blij met deze tijdverspilling en gaf ons groot gelijk in ons verzet tegen Hessing's naamkeuze. Nu bleef het leed nog beperkt tot enig ongemak voor de desbetreffende personen, maar als de oproep was geweest voor iemand die daar van het dak was gevallen, had het slechter kunnen aflopen.... (TR)

Bent u geïnteresseerd in werk als vrijwilliger in natuurpark Bloeyendael (snoeihout slepen in de winter, hooien in de zomer, paden bladvrij maken in de herfst, graanakker beheren, vuilrapen, nestkastbeheer, etc) dan wel in andere werkzaamheden, zoals bezorging van bulletins?

Mail ons voor inlichtingen info@bloeyendael.nl of bel 06 – 4500 5700. Meer informatie op onze website www.bloeyendael.nl.